

מודל הפירמידה של הטיפול הביואורגונומי

מאי 2019

כתבה וערכה: *תהא אינר*

מודל הפירמידה

הטיפול הביורגונומי נשען על **יסודות** שחשוב להכירם
כדי להרגיש **בטוח** ונוח יותר **כמטפל**.

פירמידת הטיפול הביאורגנומי

הסכם טיפול
ביאורגנומי

אתיקה בגישת הטיפול
הביאורגנומי

יחסי מטפל – מטופל

חוקי המדינה – הכרות עם החוקים,
הבנה מה מותר ומה אסור במסגרת החוק

אני כמטפל –

העיסוק שלי, הידע התיאורטי והמעשי שלי, הכוחות שלי, המגבלות שלי, הניסיון
המקצועי, האם ברגע הפנייה אליו אני במצב מיטבי לטיפול ?

בסיס יציב יותר
מאפשר עלייה בטוחה
לשלבים הבאים

אני כמטפל

האם אני מטפל ????

- העיסוק שלי
- הידע התיאורטי והמעשי שלי
- הכוחות שלי
- המגבלות שלי
- הניסיון המקצועי
- האם ברגע הפנייה אליו אני במצב מיטבי לטפל?

חוקי המדינה

- חוקי המדינה אינם מגדירים במדויק מיהו מטפל.
- ישנם מקצועות המוגדרים כמטפלים **בחוק ביטוח בריאות ממלכתי** (או בתקנות שנוספו אחריו) ועליהם יש פיקוח. בעלי מקצוע אלו מחוייבים ברישום במשרד הבריאות, ומופיעים במאגר המפורסם במשרד הבריאות

• <https://www.health.gov.il/UnitsOffice/HR/professions/Pages/DepProfessions.aspx>

- ישנם מקצועות נוספים הכפופים **לאיגודים מקצועיים** (כמו עבודה סוציאלית וכן מקצוע האימון האישי).
- **לאיגוד** יש קוד אתיקה מחייב, ואחראיות לבחון את ההכשרה של בעל המקצוע. האיגוד מעניק רישיון ממוספר המשמש אישור לעסוק במקצוע. כמו-כן מפעיל האיגוד מנגנוני בקרה ופיקוח.

חוקי המדינה

- לפי החוק ניתן לשייך את **הביואורגונומי** לרפואה אלטרנטיבית.
- מעמד חוקי בישראל : המועצה להשכלה גבוהה קבעה בשנת 2009 שלא לאשר תארים אקדמיים למטפלים אלטרנטיביים, משום שלרפואה המשלימה אין בסיס מדעי.
- בשנת 2002 הוקמה החברה הישראלית לרפואה משלימה, במסגרת ההסתדרות הרפואית הישראלית.
- טיפול ביואורגונומי, ככל טיפול אלטרנטיבי אחר, **כפוף לחוקי המדינה** : הצגת תעודה מקצועית, הוצאת קבלה על הטיפול, הסכם טיפולי, לדעת מה מתחייב ממטפל כאשר הוא מזהה **מצב קיצון**.

חוקי המדינה - מצבי קיצון

מה מחוייבותו של המטפל?

אלימות

מצב נפשי קשה

חוקי המדינה - מצבי קיצון

אלימות

החוק מבחין בין שני מקרים :

- נפגעי אלימות חסרי-ישע : גורמי טיפול ובעלי מקצוע שונים חייבים לדווח לרשויות החוק.
- נפגעי אלימות שאינם חסרי-ישע יקבלו מידע מתאים על זכותם לפנות ולקבל סיוע מגורמי הטיפול שנקבעו בחוק.

3. לפי החוק והתקנות שהותקנו לפיו :

א. בעל מקצוע אשר עקב טיפול או ייעוץ שנתן לאדם במסגרת עיסוקו או תפקידו, היה לו יסוד סביר לחשוב כי אותו אדם נפגע לאחרונה מעבירת אלימות על ידי בן זוגו (לרבות ידוע בציבור) או בן זוגו בעבר - יודיע לאותו אדם שבאפשרותו לפנות לגורמים טיפול שונים: המשטרה, מחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית, או מרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה מטעם המחלקה לשירותים חברתיים.

ב. בנוסף, בעל המקצוע ייתן לאותו אדם כתובות ומספרי טלפון של הגורמים הנ"ל, לפי רשימה שיפצו המשרדים הרלוונטיים מעת לעת.

ג. איש המקצוע יתעד את מסירת המידע, בטופס לפי הנוסח הקבוע בתקנות, וישמור את התיעוד כפי שנשמרים אצלו מסמכים אחרים ביחס לאותו אדם.

4. עבירות אלימות, לעניין חוק זה, הן: חבלה בכוונה מחמירה, חבלה חמורה, פציעה, חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות, אינוס, מעשה סדום, מעשה מגונה, כליאת שוא, ותקיפה הגורמת חבלה ממשית כלפי בן זוג.

5. בהמשך לחוק פרסמו השרים השונים תקנות לענין אופן מתן המידע, ותיעוד הידוע. עד כה פרסמו תקנות ביחס לאנשי מקצוע מתחום הבריאות (כולל עובדים סוציאליים במערכת הבריאות), וכן ביחס לעובדים סוציאליים בכלל, עובדי חינוך, ושוטרים. תקנות לגבי עורכי דין, אנשי דת וטוענים רבניים - יפורסמו בקרוב.

הנדון : חובת הודעה על נפגעי אלימות במשפחה. ניצול מיני והזנחה של קטינים וחסרי ישע

בהמשך לחוזר המנהל הכללי של משרדנו מס' 20/90 מיום 28.8.90 הננו לחזור ולהטב את תשומת לבכם לחובת ההודעה על נפגעי אלימות.

חובת ההודעה על חשד לאלימות:

עפ"י "חוק העונשין" (תיקון מס' 26), החשין 1989: "368 (ב) רופא, אחות, עובד חינוך, עובד סוציאלי, עובד שרותי הרווחה, שוטר, פסיכולוג, קרמינולוג או עוסק במקצוע פרה-רפואי וכן מנהל או איש צוות במעון או במוסד שבו נמצא קטין או חסר ישע, שעקב עיסוקו במקצוע או בתפקידים היה להם יסוד סביר לחשוב כי נעברה עבירה בקטין או חסר ישע בידי אחראי עליו - חובה עליהם לדווח על כך בהקדם האפשרי לפקיד סעד או למשטרה, העובר על הוראה זו. דינו מאסר ששה חודשים". כמו כן, בתקנות בריאות העם (הודעה על חשש אלימות), התשל"ו-1975 תקנה 2 נקבע כי "מתעורר אצל האחראי על קבלת חולים חשש סביר, שאדם פצוע, חסר הכרה או מת, שהגיע לבית החולים, היה מעורב במעשה אלימות, יודיע על כך מיד לתחנת המשטרה הקרובה"

לפיכך, על הגורם המספל לדאוג לדיווח למסרת ישראל בכל מקרה של קטין או חסר ישע שיש לגביו חשש שנפגע ע"י מעשה אלימות.

חוקי המדינה - מצבי קיצון

מצב נפשי קשה

אשפוז כפוי וטיפול כפוי בפסיכיאטריה – בוגרים

הטקסט המוצג הוא על סמך חוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א, 1991 ותקנות החוק והם המחייבים במידה שיש סתירה בין הכתוב להלן לבין החוק נוסח החוק והתקנות הנגזרות וממנו הם הקובעים.

אשפוז פסיכיאטרי יכול להתבצע בכמה מסלולים, הנפוץ מבניהם הוא אשפוז וטיפול בהסכמה, אולם קיימים מצבים בהם ניתן לכפות אשפוז ו/או טיפול על האדם. בכל שנה יש כ- 20,000 קבלות לאשפוז (אדם יכול להתאשפז יותר מפעם בשנה), מתוכם כ- 15,000 קבלות לאשפוז בהסכמה וכ- 5,000 קבלות לאשפוז כפוי.

המידע להלן יפרט באילו מצבים מתבצע אשפוז כפוי, מי הגורמים המוסמכים להורות על אשפוז כפוי ומה ניתן לעשות כאשר לדעת המאושפז ההוראה ניתנה שלא כדין.

הגורמים המוסמכים להורות על אשפוז כפוי

1. הפסיכיאטר המחוזי
 2. בית המשפט
 3. מנהל בית חולים פסיכיאטרי
- להלן יפורטו התנאים עבור כל גורם בנפרד

אשפוז כפוי בהוראת פסיכיאטר המחוז

הפסיכיאטר המחוזי מוסמך להוציא הוראה על אשפוז או טיפול כפוי. יש שני סוגי הוראות שיכול להוציא הפסיכיאטר המחוזי, ונדרשים תנאים מסויימים עבור כל הוראה:

- א. הוראת בדיקה/אשפוז כפוי - דחוף
- ב. הוראת בדיקה/ אשפוז כפוי - שאינו דחוף

התנאים להוצאת הוראת אשפוז כפוי מידי ו/או טיפול מרפאתי כפוי מידי

התנאים הבאים חייבים להתקיים כולם ובמצטבר, כדי שהפסיכיאטר המחוזי יוציא הוראה לבדיקה/אשפוז כפוי או טיפול מרפאתי כפוי (בטקסט להלן יוזכר המונח "אשפוז כפוי" אך הכוונה היא גם ל"טיפול כפוי"):

1. האדם מצוי במצב פסיכוטי
2. כתוצאה מהמצב הפסיכוטי קיימת סכנה לאדם עצמו (אובדנות) או לאנשים סביבו (תקיפה) באפן מידי
3. האדם סירב להיבדק/להתאשפז מרצון

יחסי מטפל - מטופל

מהו טיפול ?

אליזבת קובלר-רוס (רופאה פסיכיאטרית) כותבת בספרה
'המוות חשוב לחיים':

המוות חשוב לחיים

ההבדל בין הצלה לעזרה

כשאתה שותף להצלה של מישהו אתה לא עוזר לו. כולכם מבינים את זה ברמה מסוימת. כי אם אתה מציל מישהו, אתה הופך אותו לחלש, ואת עצמך – לכוכב. אם אתה מציל אותו ותובש אותו, אתה לא עוזר לו בכלל.

כולנו שומרים של אחינו ואחיותינו. אנחנו צריכים לעזור לכל מי שוקוק לעזרה. אבל אתם חייבים לדעת את ההבדל בין להציל מישהו: לנסות לתקן משהו בחיים של מישהו אחר, לבין לעזור לו: לעמוד לרשותו כשהוא לומד להיות צנוע מספיק כדי לבקש

167

עזרה. קו דק מאוד מבחין בין להיות מציל לבין להיות עוזר אמיתי, אדם הגון.

הגדרה מתוך ויקיפדיה:

טיפול הוא ניסיון לתקן בעיה הפוגעת
בבריאותו או תפקודו של האדם.
על-פי רוב הטיפול מתבצע בעקבות
תהליך האבחנה.

מומלץ להתייחס לטיפול כתהליך

להתפתחות, שינוי וצמיחה, שבו יש למטופל
בחירה ואחריות.

לעומת הגישה הישנה שבה המטפל פותר

ומתקן את בעיותיו של המטופל.

יחסי מטפל - מטופל

טרום-טיפול

זהו שלב חשוב מאוד כדי להימנע מאי-נעימות בהמשך !!

ולכן מומלץ לעשות בדיקה אנרגטית כמו שלמדנו בביאורגונומי :

באיזה מידה הטיפול הביאורגונומי יעזור למטופל ?

באיזו מידה אני המטפל המתאים למטופל ?

בדיקה של הישות המשותפת אני כמטפל + מטופל פוטנציאלי

לנסות לברר עם הפונה –

האם ניסה טיפולים אחרים, מאיזה תחום טיפולי ומתי?

האם מטופל כעת ע"י רפואה קונבנציונלית ?

האם יש אבחנה רפואית לבעיה שלך? טיפול תרופתי ?

האם מישהו יודע שפנית לטיפול ביואורגונומי?

במידה ונמצא שנכון לך לקבל טיפול ביואורגונומי - האם ברור לך שאסור לך להפסיק כל טיפול אחר?

יחסי מטפל - מטופל

מרכיבי הקשר טיפולי :

1. הסכם (ביואורגונומי) שנעשה בתחילת הטיפול
2. יחסים טיפוליים הם מורכבים כיוון שכוללים רגשות המוכרים לנו בכל יחסים בינאישיים שאנו מקיימים: אמפתיה, הבנה, אכפתיות, סבלנות, חמלה, 'חבר מקצועי' ?
3. שיקולים אתיים ומשפטיים : מה עושים במצבי קיצון.
4. גמישות הגבולות : על המטפל להחליט ולהציב את גבולות הקשר הטיפולי .
עליו להגדיר מה יעשה במקרים הבאים : טיפול נמשך מעבר לזמן שנקבע,
האם לקיים שיחות טלפון או הודעות בין מפגשים, האם יהיה זמין להתייעצות
טלפונית בזמן קושי רגשי קיצוני !?

אתיקה בגישת הטיפול הביואורגנומי

הצהרה כללית

חוקי המדינה קודמים לכללי הקוד האתי; לכן יקפידו מטפלי הביואורגנומי לשמור בעבודתם ובחייהם על קיום חוקי המדינה שבה הם פועלים.

ערכי הגישה הביואורגנומית

1. מטפל ביואורגנומי יפעל תוך גילוי דאגה, אמפתיה, רגישות והקשבה לצרכי המטופל ושדות האנרגיה שלו.
2. מטפל ביואורגנומי יכבד את השונות של מטופליו (השונות הכלכלית, החברתית, התרבותית, הפוליטית, הדתית והמגדרית).
3. מטפל ביואורגנומי ישאף לשמש דוגמה אישית וינהג במטופליו בכבוד ובאכפתיות.
4. הטיפול הביואורגנומי אינו מחייב נוכחות מטופל. למרות זאת ישאף המטפל לקבל את הסכמת המטופל לטיפול. לעתים תתבצע ההסכמה דרך מתווך שליח.
5. מטפל ביואורגנומי יבקש תמיד אישור אנרגטי לאבחן את המטופל ואישור לטפל במטופל הספציפי.

אתיקה בגישת הטיפול הביאורגנומי

המשך: ערכי הגישה הביאורגנומית

6. מטפל ביואורגנומי יבקש [מספיק פעם אחת] שהטיפול יהיה רק לטובתו העליונה של המטופל. אם הטיפול אינו משרת את צרכיו העליונים של המטופל, הטיפול יהיה בהשהייה עד לרגע המתאים ביותר, או יגיע למישהו אחר בקוסמוס הזקוק לטיפול ברגע זה.
7. המטפל יבדוק את הפחדים של עצמו מהטיפול [ויטפל בעצמו בהתאם], פחדים של המטופל מהטיפול, שתלטנות של המטופל ושתלטנות על המחלה (חוסר מוכנות לוותר עליה).
8. המטפל יבצע הגנות לעצמו ולמטופל. ההגנה למטופל תכלול בקשה "שרק האנרגיה המתאימה לו ביותר תיכנס לתוכו ותעטוף את גופו, רוחו, נפשו ונשמתו, וכל השאר יחזור לריק ממנו בא".
9. על המטפל להצהיר בפני כל מטופל או שליחו את יעדי הטיפול ושיטות הפעולה.
10. המטפל ומטופליו יוצרים קשר המורכב מתפקידים אסימטריים ונבדלים המזינים יחסי העברה. משמעות הדבר שהמטפל זוכה בעמדה של כוח על מטופליו, שלעולם לא תנוצל מבחינה כספית, פוליטית או מינית. כלל זה יהיה תקף גם לאחר שהמטופל סיים את הטיפול.
11. על המטפל לפעול מתוך שיקול דעת ואכפתיות בכל קשר חברתי המתרחש

14 בינו ובין המטופל מחוץ לטיפול.

סיכום מודל פירמידת הטיפול :

הסכם טיפול
ביואורגנומי

אני מכיר את האתיקה של
גישת הטיפול הביואורגנומי ?

האם מהות יחסי מטפל - מטופל בהירה לי ?

האם יש לי ידע והכרות עם חוקי המדינה ?

האם אני מטפל ?

טיפים מחדר הטיפולים :

1. המטופל וכל מה שקיים בחייו (משפחה, חברים, עבודה, מחוייבויות שונות, מגבלות, שאיפות, חלומות, משברים, הצלחות, תקוות) נמצא איתו בחדר.
2. מומלץ ורצוי לשאול את המטופל האם יש מישהו מסביבתו הקרובה שיודע על הקשר הטיפולי שלכם. עם מי יש לך קשרים אישיים? מי יכול לתמוך בך?
3. חשוב לזכור שהמטפל(=אני) אינו לוח חלק או מיכל ריק, אלא סובייקט עם סיפור, רגשות ומחשבות משלו. לכן יש חשיבות רבה לבסיס הפירמידה – אני כמטפל – הכרות עם עצמי והגבולות שלי.
4. היחסים הטיפוליים בהגדרתם מספקים למטפל הרבה עוצמה, אך הידע האמיתי נמצא אצל המטופל – הוא זה שיודע מה צריך ומה נכון עבורו. לכן, מומלץ לשאול : במה אני יכול לסייע לך? איזה תחומים בחייך אתה רוצה לשפר/לשנות?

טיפים מחדר הטיפולים – המשך :

5. **להקשיב לטרמינולוגיה** של המטופל – כאשר הוא מספר את הסיפור שלו, לרוב נשמע ממנו ביטויים מסויימים שיתנו לנו רמז/הבנה גדולה לתפיסה שלו את חייו.
6. **לדמיין** את היחסים הטיפוליים כמו **כיוון של תחנות רדיו** : לכוון לתדר הנכון של המטופל ותמיד לזכור **שהווליום** שהוא שומע '**גבוה**' מהווליום בו אנו מדברים אליו.
7. **גמישות** : חשוב שהמטפל יתאים את עצמו למטופל. יש כאלו ששואלים יותר שאלות כי חוששים מלא ידוע, יש כאלה שעודף מידע מבלבל אותם, חשוב להבין מה המטופל הספציפי צריך/רוצה/מסוגל להכיל.
8. **יעילות טיפולית** : לפני שאני אומר/ת תמיד לשאול את עצמי : האם זה יקדם את המטופל/הטיפול ?

תלונות של המטופל

- אני לא באמת יודע מה את/ה עושה . אולי אתה לא עושה כלום ...
- על מה שילמתי ? אין שינוי / שום דבר לא עזר
- אתה מסתיר ממני דברים
- שילמתי לך למה לא חזרת אליו ישר
- אתה לא מתייחס אליו כראוי

(אתם מוזמנים להוסיף הערות
ששמעתם כמטפלים ממטופליכם)

דילמות / ספקות / שאלות

- מה קורה כשמטופל מודה שהוא בעצמו נהג באלימות כלפי...?
- ספק של המטופל משקף ספק של המטפל. חשדנות וכו...?
- לא לחשוש לומר: אני לא יודע, אני מעדיף להתייעץ

סיכום

- ביואורגונומי שייך למקצועות הרפואה האלטרנטיבית.
- מודל פירמידת הטיפול כמסגרת מקדימה לטיפול עצמו.
- חוקי המדינה חלים על כולנו .
- חשיבות שלב טרום-טיפול :
- לבדוק אנרגטית האם הסיטואציה הטיפולית נכונה,
לזהות סיכוי/נטייה למצבי קיצון
לסגת מהתחלת טיפול ולהסביר שאין באפשרותנו לטפל כרגע
(אני עמוס, אין לי ניסיון בנושא זה, חשוב קודם להגיע לליווי מקצועי אחר...)
להציע פתרון חלופי : אני אתייעץ עם קולגה ואחזור עם תשובות נוספות.
- אם יש קושי וספק במהלך הטיפול – להתייעץ עם נוגה.
במצבי קיצון או דילמות חוקיות – מוזמנים להתייעץ עם תהל.
- יש לנהוג לפי כללי האתיקה בטיפול הביואורגונומי המחייבים כל מטפל שהוכשר ע"י המכללה
לביואורגונומי.

מקורות מידע

רפואה אלטרנטיבית - מויקיפדיה

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A8%D7%A4%D7%95%D7%90%D7%94_%D7%90%D7%9C%D7%98%D7%A8%D7%A0%D7%98%D7%99%D7%91%D7%99%D7%AA

חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994

https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Bituah_01.pdf

הנחיות בנוגע למקרי אלימות

https://www.health.gov.il/hozer/mr50_1996.pdf

https://www.health.gov.il/hozer/mk01_2003.pdf

מה גובר על חובת הסודיות ?

https://www.health.gov.il/hozer/psyc_confidentiality.pdf

חוק העובדים הסוציאליים

<https://main.knesset.gov.il/Activity/Legislation/Laws/Pages/LawPrimary.aspx?t=lawlaws&st=lawlaws&lawitemid=2000478>

לשכת המאמנים

<https://ilcc.org.il/> הדף הבית